

En català llegim i parlem Iniciació a la lectura i la conversa en català

Materials de suport

Centre de Normalització Lingüística de Badalona i Sant Adrià

Aquest document s'ha adaptat a la nova ortografia de l'IEC.

Centre de Normalització Lingüística de Badalona i Sant Adrià

SLC Badalona – Av. d'Alfons XIII, 14-16, entl. 1a. – tel. 93 398 46 30 – badalona@cpnl.cat
SLC Sant Adrià – Pl. de Guillermo Vidaña i Haro, s/n (Edifici Polidor)– tel. 93 381 20 05- santadria@cpnl.cat
2017

El temps de les cireres és una novel·la de l'escriptora Montserrat Roig, guardonada amb el Premi Sant Jordi de novel·la el 1976 i que va ser publicada per primer cop el 1976.

Argument

La novel·la relata el retorn a Barcelona de la Natàlia, després d'haver viscut dotze anys a França i Anglaterra, i pocs dies després de l'execució de Salvador Puig i Antich. La Natàlia pertany a una família burgesa de Barcelona, la família Miralpeix. Tots els personatges de la novel·la intenten buscar un sentit a la vida en una Barcelona marcada pels darrers anys del franquisme.

El títol de la novel·la fa referència a *Le temps des cerises* de Jean-Baptiste Clément, poeta de la Comuna de París, subratllant el desig de recerca d'un paradís perdut.

La novel·la està escrita en tercera persona i s'estructura en cinc parts: *Gorgs*, *Aroma de tardor*, *Corns de caça*, *Quietud*, *Becaines d'àngels custodis* i *Només somnis*.

Personatges

- **Natàlia Miralpeix:** Protagonista i fil conductor del relat, que retorna a Barcelona i intenta reconstruir el passat i el present de la seva família. És poruga i inestable sentimentalment.
- **Joan Miralpeix:** El pare de la Natàlia, bojament enamorat de la seva dona, ha renunciat als seus ideals per adaptar-se al nou règim.
- **Judit Fléicher:** Esposa de Joan Miralpeix. És tendra i delicada i està obsessivament trasbalsada per la mort d'una amiga.
- **Tia Patrícia:** Tia i padrina de la Natàlia. Casada amb el poeta Esteve Miràngels i enamorada platònicament de Gonçal Rodés.
- **Lluís:** Fill d'en Joan, egoista i triomfador.

- **Sílvia:** Esposa d'en Lluís. Una dona sense cultura que viu lligada al marit i només es preocupa del seu físic.
- **Màrius:** Fill d'en Lluís. És un adolescent idealista i sensible, molt diferent al seu pare.

Lectura fàcil

El 2016 es va presentar una versió de la novel·la en format lectura fàcil, promoguda entre el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Associació Lectura Fàcil.

L'adaptació es va fer coincidint amb el 25è aniversari de la mort de l'escriptora i periodista.

L'objectiu era adaptar l'obra per tal que fos fàcil de llegir i d'entendre a persones que tenen dificultats lectores, que estan aprenent català o que tenen trastorns que afecten la capacitat lectora.

La novel·la conté també una breu biografia de l'escriptora i un petit apartat de context històric que emmarca els fets que s'hi relaten.

El temps de les cireres

El temps de les cireres és una novel·la centrada en un personatge, Natàlia -fil conductor del relat-, que retorna a Barcelona i més concretament al barri de l'Eixample, després d'haver viscut dotze anys a l'estranger, amb la intenció de reconstruir el que ha passat en el clos familiar mentre ha estat absent, exiliada.

El temps d'aquest exili és marcat per dues dates significatives: les execucions de Grimau i de Puig Antich. Natàlia, que es presenta com un personatge alienat i frustrat, efectua una indagació, la qual ens mena a conèixer les dones de la família Calvet i Miralpeix.

Des de l'inici fins al final de la novel·la transcorre una setmana, durant la qual es fa present a Natàlia, el passat i el present de la seva família: el de tres generacions. L'esquema triat, la saga familiar, és propi de la novel·la realista.

L'autora, a l'hora de descriure els personatges, ho fa a partir de les seves cases i de l'espai de la ciutat on es troben. La generació més antiga i la més mancada de recursos viu a l'Eixample, mentre que les capes que s'han enriquit habiten a la part alta de la ciutat; així, quan ella arriba, va a viure al pis de la seva tia, situat al carrer del Bruc; l'Harmonia, antiga mestra de la protagonista, viu en un petit àtic de la Diagonal, mentre que el seu germà viu en un dúplex al carrer Santaló i els pares de Sílvia han deixat el carrer Aribau per anar a viure a Pedralbes, és a dir, a la part alta de la ciutat.

L'estil assoleix una forta expressivitat i versemblança, fruit d'una hàbil combinació entre la descripció i el diàleg.

L'obra forma part d'una trilogia que l'autora va escriure en la dècada dels setanta del segle passat: *Ramona, adeu, El temps de les cireres* i *L'hora violeta*. En

aquestes obres, Roig ens explica el seu entorn familiar; les famílies Claret i Miralpeix aprenen a sobreviure en un temps marcat per l'obscuritat de la dictadura franquista, sense esperança de futur.

El temps de les cireres fa un retrat impressionista de la família Miralpeix en plena decadència. El títol de l'obra expressa el símbol del paradís perdut de la infantesa del poeta de la Comuna francesa Jean Baptiste Clément: «Quan vos en sérez au temps des cerises / Vous aurez aussi des chagrins d'amour». Els protagonistes s'entesten a trobar un sentit a la vida, cercant-lo en una promesa de la felicitat. L'Emilio i la Natàlia, la protagonista, desitgen que arribi el seu temps de les cireres, «la primavera de la felicitat».

La Natàlia torna a Barcelona, després d'haver viscut dotze anys a França i Anglaterra, pocs dies després de l'execució de l'activista polític Salvador Puig Antich. Aquest fet serveix a l'autora per explicar la cruesa de la dictadura franquista, caracteritzada per la repressió de la llibertat d'expressió, així com per la manca d'un pensament polític i ideològic.

El fil narratiu de la novel·la sovint retorna al passat i fa presents els records de la família Miralpeix, des de la generació de l'avi Joan, despòtic i fred, fins al temps del besnét Màrius, nom que l'autora tria en homenatge al poeta Màrius Torres.

La novel·la s'estructura en cinc parts i és escrita en tercera persona omniscient. L'acció transcorre en una setmana, la del retorn de la Natàlia —eix vertebrador de la novel·la. Gràcies a les relacions que té la protagonista amb tota la família Claret-Miralpeix, va retratant uns personatges variats i tristos que s'arrossegueuen per la Barcelona dels anys setanta, sense esma, en un món que ha perdut els valors humans a conseqüència de la guerra i els tràngols de la postguerra. La Natàlia es mou per aquest espai tancat i resclosit amb una por irracional que la va consumint, fins que, cap al final de la novel·la, pot retrobar-se amb el pare i prendre consciència de la seva responsabilitat com a filla i parlar amb lucidesa i serenitat com a dona madura.

La primera part de la novel·la ens explica els costums de la família. Així, a 'Gorgs' ens endinsem al pis de l'Eixample de la tia Patrícia. La protagonista té la seva primera gran decepció en veure com viu aquest personatge i com han canviat la casa i el jardí: «La Natàlia mirava cap a la galeria, plena de la llum grisa d'aquell migdia boirós i humit i buscà el llimoner i les buguenví·lees. "I el llimoner", féu unes passes cap endavant i s'aturà davant de les vidrieres. I el llimoner? –repetí-, què ha passat, tieta, això no ho veig igual!». La tia Patrícia es va vendre el jardí perquè tenia prou feina tenia amb el pis i, a més, el jardí li portava mals records. Els espais de l'Eixample depenen del nivell econòmic de la família. Així, no és el mateix el pis de la Patrícia que el de Joan Miralpeix, germà de la protagonista: «No et pensis, va afegir, que aquí vivim al dia. Hem canviat molt. No trobaràs cap diferència amb Anglaterra». La Natàlia ha tornat a Barcelona perquè la trobava a faltar, però es decep de veure com ha canviat. «Barcelona era un immens cadàver esventrat», conclou.

Montserrat Roig retrata magistralment tots els personatges en les primeres parts de la novel·la: Joan, el seu pare, bojament enamorat de la seva dona, Judit Fléicher, tendra i delicada, obsessivament trasbalsada per la mort de la seva amiga Kati, la tia Patrícia, casada sense amor amb el poeta Esteve Miràngels, un poeta noucentista a qui l'autora retrata d'una manera grotesca, i amic i amant de Gonçal Rodés, amor platònic de la Patrícia, i acaba amb la nova generació, la de la Natàlia i en Màrius, fill d'en Lluís, egoista i triomfador, i de la Sílvia, una dona sense cap cultura que viu lligada al marit i a la casa i només es preocupa del seu físic.

Al final de la novel·la, en Màrius i la Natàlia passegen per Barcelona i aprenen a estimar-la perquè han entès «que la ciutat la portem a dintre». En la seva preocupació per escriure, Montserrat Roig reflexiona sobre la ciutat que duu —com diu— a dintre. Roig relaciona la ciutat amb un espai que, en evocar-lo, resulta dolorós, però que cal recordar i traduir en paraules. En aquesta novel·la ens fa, doncs, una crònica del seu temps. L'anàlisi realista que fa l'acosta als mestres Honoré de Balzac i Narcís Oller, cronista característic del segle XIX català.

El llimoner del jardí de la tia Patrícia ha desaparegut; però, tanmateix, la seva olor —l'aroma de la tardor— és l'aroma de la ciutat de Barcelona. El llimoner, aquest objecte simbòlic, serveix a Montserrat Roig per evocar, igual que al poeta Gabriel Ferrater, els drames de la postguerra. En el llibre *Digues que m'estimes encara que sigui mentida* ens diu que, quan escrivia *El temps de les cireres* «volia que la senyora Patrícia Miralpeix passegés la seva desesperació per un reducte clos i, aleshores, sense saber ni com ve ni com va, aparegué davant els meus ulls el llimoner i em va arribar la seva fragància. Vaig pensar que "el detall" del llimoner era bo per expressar el temps perdut de la Natàlia Miralpeix —que no era el meu temps perdut— i el vaig elegir a posta».

Les novel·les de Montserrat Roig són el reflex d'una Barcelona entranyable. L'escriptora vol donar veu fonamentalment a les dones perquè expliquin les seves vides, les seves relacions, les seves aficions i també l'època que els ha tocat viure. A través de les protagonistes, nascudes i criades sobretot a l'Eixample, i dels espais d'interrelació, l'escriptora ens dóna el testimoni directe d'una ciutat en expansió que ha entrat en decadència. Aquest espai testimonial i l'exercici de memòria individual i col·lectiva s'adreça a generacions futures.

Biografia

Montserrat Roig (Barcelona, 1946-1991). Narradora i periodista. Filla de l'escriptor Tomàs Roig i Llop. Es llicencià en Filologia Romànica a la Universitat de Barcelona l'any 1966. Fou lectora de castellà a la Universitat de Bristol. Exercí com a professora a les universitats de Glasgow i Phoenix. És un dels noms més representatius del conjunt d'escriptors que es van iniciar literàriament a finals del

seixanta. Autora d'èxit i compromesa amb la cultura catalana i amb el feminisme, es va donar a conèixer amb *Molta roba i poc sabó* (1971) (Premi Víctor Català, 1970).

Aquest primer recull de narracions inaugurava un cicle que va continuar amb tres novel·les: *Ramona adéu* (1972), *El temps de les cireres* (1977), premi Sant Jordi, 1976, *L'hora violeta* (1980). Les quatre obres, relacionades intertextualment per les protagonistes (les membres de les tres generacions de les famílies Ventura-Claret i Miralpeix), literaturitzen la història de la petita burgesia de l'Eixample barceloní des de finals del segle XIX fins als setanta del XX incident, sobretot en els darrers temps del franquisme.

El 1982 va publicar *L'òpera quotidiana*, protagonitzada encara, parcialment, per un Miralpeix. La novel·la *La veu melodiosa* (1987) i el contes d'*El cant de la joventut* (1989), en què bona part de la crítica va subratllar la maduresa literària assolida per l'escriptora, en van constituir les dues úniques concrecions donada la mort prematura de Roig, que causà una forta commoció en el món de les lletres catalanes.

Va fer treballs editorials i va ser guionista i presentadora de diversos programes de televisió. Va col·laborar en diverses publicacions setmanals com *Destino* o *Triunfo*, i diàries a *El Periódico* i *l'Avui*. També va escriure textos literaris per a *Lletra de canvi* o *Els Marges*, entre d'altres. En la revista *Serra d'Or* va fer llargues entrevistes que posteriorment va aplegar en els volums de *Retrats paral·lels*.

Paral·lelament a la seva obra literària va treballar en diversos camps, entre els quals destaquen la biografia, publicant *Rafael Vidiella, l'aventura de la revolució* (1976); el document històric, l'excel·lent *Els catalans als camps de concentració nazis* (1977); llibres de viatges com *L'agulla daurada* (1975) sobre la ciutat de Leningrad, o l'assaig, amb llibres com *¿Tiempo de mujer?* (1980).

D'entre la seva obra de creació destaca *Digues que m'estimes encara que sigui mentida* (1991) i el volum de memòries *Un pensament de sal, un pessic de pebre. Dietari obert 1990-1991* (1992).

La seva obra ha estat traduïda, a part de les principals llengües europees, al búlgar, l'hongarès, el neerlandès, l'hebreu, el rus i el suec.

Aquest recull de materials ha estat elaborat per Àngels Serrano, voluntària del grup de la Biblioteca Canyadó i Casagemes-Joan Argenté

CENTRE DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA DE BADALONA I SANT ADRIÀ

Av. d'Alfons XIII, 14-16, entl. 1a.
08912 **Badalona**
Tel. 93 398 46 30
badalona@cpnl.cat

Plaça de Guillermo Vidaña i Haro, s/n
08930 **Sant Adrià de Besòs**
Tel. 93 381 20 05
santadria@cpnl.cat

www.cpnl.cat/badalona
www.cpnl.cat/santadria

<http://blogs.cpnl.cat/llegimiparlem>

Us agraïrem que feu una entrada/comentari al blog explicant què us ha semblat la lectura.